

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่องการใช้สารนิเทศของอาจารย์สถาบันราชภัฏ ในบทนี้จะกล่าวถึงประชากรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ไม่ทำการสุ่มใช้แบบเฉพาะเจาะจง (Judgement non random methods) คือ

ประชากรที่ทำหน้าที่บริหารสูงสุด คือ

อธิการบดีสถาบันราชภัฏ จำนวน 36 คน

ประชากรอาจารย์ที่ทำหน้าที่บริหารและสอน ได้แก่

รองอธิการบดี

ฝ่ายบริหาร จำนวน 36 คน

ฝ่ายวางแผนและพัฒนา จำนวน 36 คน

ฝ่ายวิชาการ จำนวน 36 คน

ฝ่ายกิจการนักศึกษา จำนวน 36 คน

ฝ่ายกิจการพิเศษ จำนวน 29 คน

คณบดี จากคณะต่าง ๆ ที่เป็นคณะพื้นฐาน ได้แก่

คณะครุศาสตร์ จำนวน 36 คน

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 36 คน

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 36 คน

คณะวิทยาการจัดการ จำนวน 36 คน

รวมจำนวนประชากร 353 คน

ทั้งนี้ ไม่รวม

คณบดีคณะ เกษตรและและอุตสาหกรรม	8 คน
คณบดีคณะอุตสาหกรรมศึกษา	1 คน

2. กลุ่มตัวอย่างหัวหน้าภาควิชาใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จากประชากรอาจารย์ที่ทำหน้าที่บริหารและสอนจาก 8 เขต ภูมิศาสตร์ที่สถาบันราชภัฏตั้งอยู่เป็นหลัก (ดูภาคผนวก ข. หน้า 133) สุ่มกลุ่ม ตัวอย่างจากสถาบันราชภัฏที่มี จำนวนภาควิชาเหมือนกัน มาเขตภูมิศาสตร์ละ 1 สถาบัน ได้ตัวอย่าง 8 สถาบันราชภัฏ (ข้อมูลจากสถิติการศึกษา 2536 ของ กรมการฝึกหัดครู)

สถาบันราชภัฏเชียงราย	สังกัดเขตภูมิศาสตร์ภาคเหนือตอนบน
สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร	สังกัดเขตภูมิศาสตร์ภาคเหนือตอนล่าง
สถาบันราชภัฏอุตรธานี	สังกัดเขตภูมิศาสตร์อีสานตอนบน
สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี	สังกัดเขตภูมิศาสตร์อีสานตอนล่าง
สถาบันราชภัฏฉะเชิงเทรา	สังกัดเขตภูมิศาสตร์ภาคกลาง
สถาบันราชภัฏนครปฐม	สังกัดเขตภูมิศาสตร์ภาคตะวันออก
สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช	สังกัดเขตภูมิศาสตร์ภาคใต้
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	สังกัดเขตภูมิศาสตร์กรุงเทพมหานคร

และใช้กลุ่มตัวอย่าง หัวหน้าภาค ทุกคนในสถาบันราชภัฏที่เป็นตัวอย่าง คือ หัวหน้าภาควิชา ใน

	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
คณะครุศาสตร์	284	64
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	315	72
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	396	88
คณะวิทยาการจัดการ	180	40
รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง		264 คน

รวมจำนวนประชากร/ กลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด $353+264 = 617$ คน

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการรวบรวมข้อมูล

วิธีการสร้างแบบสอบถาม ได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร วารสาร งานวิจัย และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารนิเทศ
2. สร้างแบบสอบถาม เป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของแบบสอบถาม (ภาคผนวก ก. หน้า 116) เป็นแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีคำถามเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะบุคคล สถานภาพการปฏิบัติงาน ตำแหน่ง หน้าที่ที่รับผิดชอบ (คือหน้าที่บริหาร และ หน้าที่บริหารและสอน) ระดับการศึกษา สถาบัน/คณะที่สังกัดให้ตอบแบบ check list จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ การใช้สารนิเทศของอาจารย์สถาบันราชภัฏ ในด้าน

2.1. เนื้อหาสารนิเทศ จำนวน 42 ข้อ ได้แก่ การวิจัย สื่อและเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ วารสารศาสตร์ ศาสนา สังคมศึกษา การพัฒนาชุมชน สถิติ เศรษฐศาสตร์ กฎหมาย ระเบียบ พระราชบัญญัติ การศึกษา จิตวิทยาการแนะแนว มนุษยสัมพันธ์ การบริหารงานทั่วไป การวางแผน การพัฒนาบุคลากร การเป็นผู้นำ การวัดผล ระบบโรงเรียน สุขศึกษา การศึกษาพิเศษ การประถมศึกษา การมัธยมศึกษา หลักสูตร การอุดมศึกษา นิเทศศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา อุตสาหกรรมศิลป์ พลศึกษา เกษตรศาสตร์ คหกรรมศาสตร์ การบริหารธุรกิจ การบริหาร การเงิน การบัญชี การ

พัสดุ ระบบสารนิเทศเพื่อการบริหาร การประชาสัมพันธ์ โฆษณา การบริหาร อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม ศิลปและนันทนาการ การออกแบบ ดนตรี นาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และภูมิศาสตร์

2.2. วัตถุประสงค์ของการใช้สารนิเทศจำนวน 9 ข้อ ได้แก่ เพื่อการบริหาร เพื่องานวิชาการประกอบการสอน เพื่อการบริการทางวิชาการแก่สังคม เพื่อการวิจัย เพื่อส่งเสริมวิชาชีพและวิทยฐานะ เพื่อความบันเทิงและนันทนาการ เพื่อการเพิ่มพูนความรู้ ติดตามข่าวสาร เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการประชุม อบรม สัมมนา

2.3. รูปแบบของสารนิเทศ จำนวน 33 ข้อ ได้แก่

ก. วัสดุตีพิมพ์

- หนังสือทั่วไป เช่น หนังสือ/ตำรา ความรู้ทั่วไป คู่มือการปฏิบัติงาน สิ่งพิมพ์รัฐบาล วิทยานิพนธ์ รายงานการประชุม

- หนังสืออ้างอิง เช่น พจนานุกรม สารานุกรม คู่มือ หนังสือรายปี นามานุกรม บรรณานุกรม ดรรชนีวารสาร สารละสิ่งเขป กฤตภาค/จุลสาร รายงานการวิจัย

- วารสาร เช่น วารสารทั่วไป วารสารวิชาการ ข่าวสารทันสมัย นิตยสาร หนังสือพิมพ์

ข. วัสดุไม่ตีพิมพ์/โสตทัศนวัสดุ เช่น ภาพยนตร์ วิทยทัศน์ แถบบันทึกเสียง รูปภาพ/แผนสถิติ/แผนภูมิ/แผ่นโปร่งใส แผนที่/ลูกโลก สไลด์ ไมโครฟิล์ม/ไมโครฟิช ฐานข้อมูลระบบออนไลน์ ฐานข้อมูลที่บันทึกใน ซี ดี รอม

2.4. ภาษาของสารนิเทศ จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และอื่น ๆ

2.5. ความทันสมัยของสารนิเทศ จำนวน 5 ข้อ ได้แก่

อายุ 1 - 6 เดือน	อายุ 6 - 12 เดือน
อายุ 1 - 5 ปี	อายุ 6 - 10 ปี

2.6. แหล่งสารนิเทศ จำนวน 14 ข้อ ได้แก่

ก. แหล่งสารนิเทศภายในสถาบัน ได้แก่ ห้องสมุดสถาบัน ราชภัฏ บุคลากร ผู้เชี่ยวชาญในสถาบัน ได้ความรู้จากการสนทนาอภิปราย บรรยาย ได้ความรู้จากผู้เข้าประชุม เพื่อนร่วมงาน จากการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการ จากผู้บังคับบัญชา

ข. แหล่งสารนิเทศภายนอกสถาบัน ได้แก่ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ศูนย์เอกสาร ห้องสมุดประชาชน หน่วยงานรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานเอกชน สมาคมวิชาชีพ บุคลากร ผู้เชี่ยวชาญนอกสถาบัน การประชุมเชิงวิชาการ เชิงปฏิบัติการ สื่อทางไกลจากภายในประเทศ สื่อทางไกลจากภายนอกประเทศ วัสดุสิ่งพิมพ์ที่เก็บรวบรวมซื้อไว้ใช้ส่วนตัว

2.7. ปัญหาการใช้สารนิเทศ จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ แหล่งสารนิเทศอยู่ไกลไม่สะดวกในการเดินทาง สารนิเทศไม่ตรงกับความต้องการ เนื้อหาสารนิเทศล้าสมัย / หาซื้อยาก ไม่ได้ได้รับความสะดวกในการใช้บริการ ไม่มีเวลาดูโทรทัศน์ / ฟังวิทยุ / อ่านหนังสือพิมพ์ ไม่เข้าใจระบบการค้นคว้า และการใช้ และอื่น ๆ

รวมแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) รวมจำนวน 113 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด ให้เขียนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านการใช้สารนิเทศ

3. นำแบบสอบถามที่สร้าง ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความ

ตรง (Validity) แสดงความครอบคลุมเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา

4. นำแบบสอบถาม ไปทดลองความน่าเชื่อถือ (Pre-test) กับอาจารย์ที่ทำหน้าที่บริหาร และ อาจารย์ที่ทำหน้าที่บริหารและสอน ในสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานครคือ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทาจำนวน 25 ชุดและในสถาบันราชภัฏนอกเขตกรุงเทพมหานคร คือ เขตภูมิศาสตร์ตะวันออก สถาบันราชภัฏนครปฐมจำนวน 25 ชุด โดยทำการทดสอบแบบสอบถามระหว่างวันที่ 22 มกราคม 2538 - 27 มกราคม 2538

5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์เมื่อ วันที่ 13 พฤษภาคม 2538 จำนวน 617 ฉบับ ไปยังสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ โดยมีหนังสือขอความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถามจากรองเลขาธิการสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ

แบบสอบถามที่ได้รับกลับมาครั้งแรก 315 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 50.97 ของแบบสอบถามทั้งหมด

ผู้วิจัยได้ส่งจดหมายทวง วันที่ 15 มิถุนายน 2538 ได้รับกลับมา 132 ฉบับ

จากจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป 617 ฉบับ ได้รับกลับมาจำนวน 447 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 72.45 ของแบบสอบถามทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การให้น้ำหนักคะแนนของคำตอบเพื่อนำมาวิเคราะห์ค่าสถิติได้กำหนดน้ำหนักคะแนนของคำตอบไว้ดังนี้

คำตอบ การใช้มาก	ให้น้ำหนักคะแนน	3
คำตอบ การใช้ปานกลาง	ให้น้ำหนักคะแนน	2

คำตอบ การใช้น้อย ให้นำหนักคะแนน 1

คำตอบ ไม่เคยใช้ ให้นำหนักคะแนน 0

การวิเคราะห์ข้อมูล และหาค่าสถิติต่าง ๆ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สำหรับสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science) Release 2.1 ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1. ข้อมูลเกี่ยวกับ รายละเอียดสถานภาพ ของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ นำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2. ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของ การใช้สารนิเทศของอาจารย์สถาบันราชภัฏ วิเคราะห์โดยใช้ T -test และ F - test โดยกำหนดระดับความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายความว่า มีการใช้ น้อย
 ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายความว่า มีการใช้ ปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.00 หมายความว่า มีการใช้ มาก

ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ ใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละของรายการใด ๆ} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

2. ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) จากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

$$\begin{aligned}\sum fx &= \text{ผลรวมของคะแนนดิบทั้งหมด} \\ N &= \text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}\end{aligned}$$

3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

$$\begin{aligned}x &= \text{น้ำหนักของคำตอบแต่ละข้อ} \\ \sum fx &= \text{ผลรวมของคะแนนดิบทั้งหมด} \\ N &= \text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}\end{aligned}$$

วิเคราะห์เปรียบเทียบ การใช้สารนิเทศ ของอาจารย์สถาบันราชภัฏ โดยการวิเคราะห์ค่าสถิติที่ (t -test) แบบสองกลุ่มสัมพันธ์กัน (t-test for dependent group) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของการใช้สารนิเทศของอาจารย์ในคณะพื้นฐาน 4 คณะ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติ F แบบหลายกลุ่ม (F- test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ถ้าค่าสถิติทดสอบมีนัยสำคัญจะเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ Scheffé (Scheffé procedure ranges) นำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3. ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ในข้อเสนอแนะอื่น ๆ วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และ แสดงค่าความถี่

5. การเสนอผลการวิจัยและสรุปผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้พรรณานำเสนอในรูปแบบตารางในบทที่ 4 สรุปและอภิปรายผลในบทที่ 5